

PROGRAM PEACE ZA SEVERNO IRSKO

Namen programa EU PEACE je spodbujati mir in spravo ter gospodarski in socialni napredek na Severnem Irskem in v mejni regiji Irske.

PРАВNA PODLAGA

Pravna podlaga za četrti program PEACE, ki zajema programsko obdobje 2014–2020, sta Uredba (EU) št. 1303/2013 z dne 17. decembra 2013 in Uredba (EU) št. 1299/2013 z dne 17. decembra 2013.

OZADJE

Mirovni proces na Severnem Irskem od leta 1989 prejema finančno podporo EU prek regionalne politike EU in finančnih prispevkov EU v Mednarodni sklad za Irsko.

Na podlagi priporočil posebne projektne skupine Komisije je bil program PEACE I (1995–1999) potrjen 28. julija 1995. Marca leta 1999 je Evropski svet odločil, naj se ta posebni program nadaljuje do leta 2004 pod imenom PEACE II, nato pa je bil program še podaljšan do leta 2006. Program PEACE III, ki obsega programsko obdobje 2007–2013, je ohranil nekatere prednostne naloge prejšnjih programov, 31. decembra 2015 pa so se končale vse projektne dejavnosti. Izjava o koncu tega programa je bila Komisiji predložena Komisija do 31. marca 2017.

Novi program (PEACE IV, za obdobje 2014–2020) z velikim poudarkom na naložbah, namenjenih otrokom in mladim, se je uradno začel izvajati 14. januarja 2016.

CILJI IN PREDNOSTNE NALOGE

Program PEACE se izvaja kot program čezmejnega sodelovanja med Irsko in Združenim kraljestvom (v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja) in ima dva glavna cilja:

- kohezijo med skupnostmi, vpletenimi v konflikt na Severnem Irskem in v mejnih regijah Irske;
- gospodarsko in socialno stabilnost.

Program obravnava specifične probleme, ki so posledica konflikta, da bi prispeval k izgradnji mirne in stabilne družbe. Temelji na dveh glavnih prednostnih nalogah (spravi med skupnostmi in prispevanju k miru) in štirih glavnih ciljih za programsko obdobje 2014–2020:

- skupnem izobraževanju;

- pomoči otrokom in mladim;
- oblikovanju skupnih prostorov in storitev;
- izgradnji pozitivnih odnosov na lokalni ravni.

FINANCIRANJE

Med letoma 1995 in 2013 je skupni finančni prispevek za tri programe PEACE znašal 1,3 milijarde EUR. Programa PEACE I (1995–1999) in PEACE II (2000–2006) sta prejela sredstva iz strukturnih skladov, PEACE III (2007–2013) pa se je financiral zgolj iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Skupna vrednost programa PEACE IV za programsko obdobje 2014–2020 je 270 milijonov EUR. Evropski sklad za regionalni razvoj bo za program prispeval približno 229 milijonov EUR (85 %), okrog 40 milijonov EUR (15 %) pa bo iz sofinanciranja (torej iz virov zunaj EU, ki lahko vključujejo financiranje na ravni nacionalne, regionalne in lokalne uprave). 94 % sredstev programa PEACE IV bo namenjenih podpori socialne vključenosti, boju proti revščini in mobilnosti delovne sile (ostala sredstva bodo dodeljena za tehnično pomoč).

UPRAVIČENOST IN UPRAVLJANJE

Območje, upravičeno do vključitve v četrti program PEACE, obsega Severno Irsko in mejno regijo Irske (ki zajema grofije Louth, Monaghan, Cavan, Leitrim, Sligo in Donegal).

Za splošno upravljanje in uresničevanje programa skrbi organ za posebne programe EU, za upravljanje finančnih sredstev pa so zadolžene lokalne partnerske strukture in nevladne organizacije.

Komisija je leta 2007 ustanovila tudi projektno skupino za Severno Irsko. Njeno delovanje je v pristojnosti komisarja za regionalno politiko, skupina pa tesno sodeluje z organi Severne Irske. Projektna skupina za Severno Irsko si prizadeva izboljšati konkurenčnost in ustvariti trajnostne možnosti za zaposlovanje, pokriva pa več političnih področij, na primer kmetijstvo, politiko konkurence, izobraževanje in kulturo, energetiko. Namen njenih dejavnosti je tudi prispevati k splošnemu uspehu projektov iz programa PEACE.

DOSEŽKI

Program PEACE je ustvaril priložnosti za sodelovanje in dialog, procese odločanja in odgovornost za razvoj skupnosti pa je približal državljanom (s pristopom od spodaj navzgor). Iz programa se je financiral širok nabor projektov, med drugim projekti v podporo žrtvam in preživelim, mladim ter malim in srednjim podjetjem, infrastrukturni projekti, projekti oživljanja mest, projekti v podporo priseljencem ter projekti, ki poudarjajo pomen etnične raznolikosti v družbi kot celoti.

Pomembno je, da je danes ta program odličen primer politike izgradnje miru, ki se lahko razširi po vsej Evropi in drugih regijah.

PRIHODNOST PROGRAMA PEACE

Na referendumu 23. junija 2016 je večina volivcev (51,9 %) glasovala za izstop Združenega kraljestva iz Evropske unije. Po izstopu se bo status Združenega kraljestva spremenil, kar bo vplivalo tudi na politike EU, vključno s kohezijsko politiko in programom PEACE.

Severna Irska ima veliko korist od financiranja EU in izstop Združenega kraljestva zbuja dolgoročne pomisleke za veliko sektorjev na Severnem Irskem ter za mirovni proces in čezmejno sodelovanje po letu 2020 (Severna Irska je edina regija v Združenem kraljestvu, ki na kopnem meji na drugo državo članico, praktično bo po izstopu zunanja meja z EU na otoku Irska).

Komisija je v svojih predlogih o predpisih o koheziji za obdobje po letu 2020 predstavila zamisel o nadaljevanju programa PEACE („PEACE Plus“). Glede na posebnosti programa se predlaga, da bi se moral upravljati celostno, pri čemer bi se prispevek Združenega kraljestva v program vključil kot zunanji namenski prejemki. Poleg tega je treba za organ za posebne programe EU kot organ upravljanja šteti, da je v državi članici. Predlogi se obravnavajo po rednem zakonodajnem postopku, Parlament pa je svoje stališče v prvi obravnavi sprejel marca 2019.

Evropski parlament in Svet sta 25. marca 2019 sprejela Uredbo (EU) 2019/491, da bi omogočila nadaljevanje programov za teritorialno sodelovanje PEACE IV. Uporabljala se bo v primeru izstopa Združenega kraljestva iz EU brez sporazuma o izstopu. Ta uredba bo omogočila učinkovito nadaljevanje programov PEACE IV v novem pravnem okviru.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament je vedno podpiral finančne prispevke EU za programe PEACE in Mednarodni sklad za Irsko. V svoji zakonodajni resoluciji z dne 15. junija 2010 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih prispevkih Evropske unije v Mednarodni sklad za Irsko (2007–2010)^[1] je poudaril, da bi moral Mednarodni sklad za Irsko dopolnjevati dejavnosti, ki jih financirajo strukturni skladi, zlasti dejavnosti programa PEACE III, ki deluje na Severnem Irskem in v mejni regiji Irske. Uradno je pozval Komisijo, naj zagotovi to usklajevanje.

Parlament je v svoji vlogi sozakonodajalca pri kohezijskem svežnju (v okviru uredbe o skupnih določbah in uredbe o posebnih določbah za podporo cilju evropskega teritorialnega sodelovanja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj) odločno zagovarjal nadaljevanje programa PEACE v obdobju 2014–2020. Poleg tega je v svoji resoluciji z dne 13. novembra 2014 poudaril, da je program PEACE pomemben za napredek, ekonomsko in socialno kohezijo ter spravo med skupnostmi.

Po izidu referenduma v Združenem kraljestvu je Evropski parlament v resoluciji z dne 5. aprila 2017 izrazil zaskrbljenost zaradi posledic izstopa Združenega kraljestva iz

---

[1]UL C 236 E, 12.8.2011, str. 173.

Evropske unije. Prav tako je poudaril, da je zelo pomembno, da se ohrani mir med Severno Irsko in Irsko.

V svoji resoluciji z dne 11. septembra 2018 o vplivu kohezijske politike EU na Severno Irsko je Evropski parlament opozoril na predlog Komisije o nadaljevanju programov PEACE in Interreg, pa tudi na dokument o stališču Združenega kraljestva o prihodnosti kohezijske politike (iz aprila 2018), v katerem Združeno kraljestvo izraža svojo pripravljenost poiskati morebitnega naslednika programa PEACE IV z izvršilno oblastjo Severne Irske, irsko vlado in EU, poleg zaveze, da bo izpolnjevalo obveznosti glede programov PEACE in Interreg v okviru veljavnega večletnega finančnega okvira. Parlament meni, da bi se morala podpora EU teritorialnemu sodelovanju (brez poseganja v tekoča pogajanja med EU in Združenim kraljestvom) nadaljevati, še posebej v zvezi s čezmejnimi projekti in projekti, ki zajemajo vse skupnosti, zaradi dosežkov posebnih kohezijskih programov EU za Severno Irsko, zlasti programa PEACE in programov Interreg, ki so še posebej pomembni za stabilnost regije.

Diána Haase / Marek Kołodziejcki
04/2019

